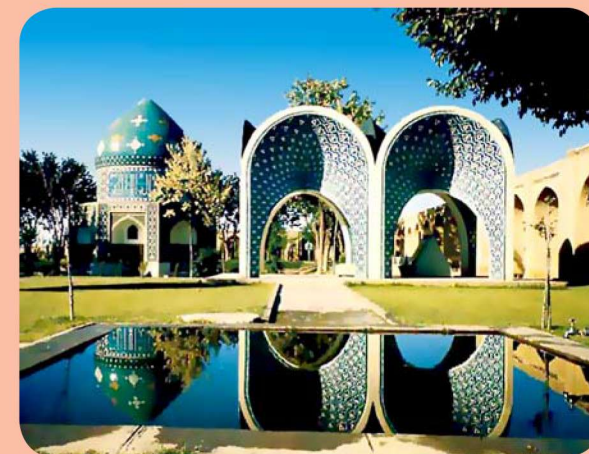

زبان فارسی را چگونه مطالعه کنیم؟

(قسمت اول)

امیرحسین هاشمی - دبیر زبان و ادبیات فارسی

پنج پرسش از ۲۵ پرسش زبان و ادبیات فارسی در آزمون سراسری، به زبان فارسی اختصاص دارد. خلاف بخش ادبیات فارسی که منابع آن شامل سه کتاب دوم، سوم و چهارم دبیرستان است، برای زبان فارسی تنها کتاب پایه‌ی سوم دبیرستان به عنوان منبع ذکر شده است.

به طور کلی می‌توان پرسش‌های زبان فارسی را به دو بخش تقسیم کرد:

الف) مباحث مهارتی شامل بخش‌هایی مانند ساختمان واژه، شمارش تک‌واژه‌ها، اجزای جمله و... هستند.

ب) مباحث غیرمهارتی قسمت‌هایی مانند نگارش و بخش‌های «بیاموزیم» را در بر می‌گیرند.

از کجا شروع کنیم؟

۱ - مهم‌ترین نکته برای رسیدن به حدّ مطلوب در این پنج تست، این است که قبل از هر چیز باید متن کتاب درسی را خوب و دقیق بخوانید. بسیار اتفاق می‌افتد که پرسشی بسیار ساده از مباحثی که تا کنون طرح پرسش نشده است، مطرح می‌شود. مثلاً در آزمون سراسری سال ۸۹ برای اولین بار از مبحث «شیوه‌ی بلاغی» طرح پرسش شد.

۲ - نکته‌ی دیگر مطالعه‌ی مثال‌های متن کتاب درسی است. بسیاری از تست‌های آزمون سراسری در مباحث مختلف مانند فعل ساده و مرکب، فعل‌های گذرا به مفعول و متمم و... از مثال‌هایی می‌آیند که در کتاب ذکر شده‌اند. پس یادتان باشد که متن کتاب درسی را خوب بخوانید و به ویژه مباحث بیاموزیم و مثال‌های کتاب را به خاطر بسپارید.

کتاب کمک درسی

هرچند محوریت در هر درس با کتاب درسی است، اما وجود یک کتاب کمک درسی خوب می‌تواند برای تمرین و تثبیت مباحث مؤثر باشد. به خاطر داشته‌باشید که بسیاری از کتاب‌های کمک‌درسی سعی کرده‌اند ساده‌ترین نکته‌ها را هم به کمک فرمول و قاعده آموزش دهند که این کار نتیجه‌ای جز گیج شدن و آشفتگی داوطلب ندارد. مثلاً در مورد بحث جایگاه همزه در خط فارسی، احتمالاً هیچ داوطلبی نیست که نداند «مؤمن» درست است نه «مئمن»! حالا فکر کنید یک کتاب بخواهد همین نکته‌ی بسیار ساده را هم در قالب فرمول برای شما تبیین کند. پس هر گاه حس کردید مبحثی را بلد هستید، خودتان را درگیر قاعده‌سازی‌های گیج‌کننده‌ی کتاب‌های کمک آموزشی نکنید.

با این وجود، تمرین‌ها و تست‌های بسیاری از کتاب‌ها می‌توانند در کنار مطالعه‌ی کتاب درسی، به کمک‌تان بیایند. در ضمن در مورد تمرین‌ها، همیشه اولویت

با تست‌های آزمون سراسری، آزاد، سنجش و دیگر آزمون‌های رسمی است. سعی کنید هر چه کمتر سراغ تست‌های تألیفی بروید. زیرا گاه تعداد اشتباه‌های این تست‌ها سر به فلک می‌کشد.

یادگیری و تسلط بر مباحث‌های مهارتی

مباحث مهارتی را به طور کلی می‌توان در چند بخش طبقه‌بندی کرد: «واژه، تکواژ، واج»، «ساختمان واژه»، «نوع جمله» و «گروه اسمی». سخت‌ترین پرسش‌ها مربوط به شمارش تکواژهاست و هر سال هم از این مبحث، طرح پرسش می‌شود. برای پاسخ‌گویی به این قبیل پرسش‌ها، فقط باید تمرین کنید. حتماً پرسش‌های سال‌های قبل را ببینید و با حوصله و دقت پاسخ دهید و از روی پاسخ‌نامه‌های تشریحی جواب را بررسی کنید. انجام این تمرین به شما کمک می‌کند سرعت‌تان در پاسخ‌گویی به چنین تست‌هایی بالا برود. فقط حواس‌تان باشد که به طور خاص برای پاسخ‌گویی به تست شمارش تکواژها، از ابتدای پاسخ‌گویی به تست زمان نگذارید و در پایان آزمون اگر وقت اضافه آوردید به سراغ پاسخ دادن این‌گونه تست‌ها بروید. ممکن است تست‌های شمارشی چند دقیقه وقت بگیرند و این کار ایجاد استرس و نگرانی کند. ولی اگر در پایان پاسخ‌گویی به پرسش‌های ادبیات روی تست‌های شمارشی وقت بگذارید و از وقت‌های اضافه‌تان سود ببرید، برخوردی با استرس و نگرانی نخواهید داشت و با خیال راحت به پاسخ‌گویی می‌پردازید.

در مورد تست‌هایی که از بخش ساختمان واژه، کلمات ساده، مرکب، مشتق مرکب و... می‌آید هم وضع درست مانند شمارش تکواژهاست، با این تفاوت که مبحث ساده‌تری است و این بار دیگر نیاز نیست از وقت اضافه برای پاسخ‌گویی به آن استفاده کنید فقط یادتان باشد که در خواندن صورت پرسش اشتباه نکنید و دقیقاً بفهمید از شما چه چیزی خواسته شده است.